

24^ο

Ετήσιο Σεμινάριο Συνεχιζόμενης
Ιατρικής Εκπαίδευσης
Νοσοκομείου «Ο Ευαγγελισμός»

Κλινικός Εκπαιδευτής: Γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ Νοσηλευτικής Θεωρίας και πράξης

Καμπισιούλη Ευσταθία
Προϊσταμένη Νοσηλευτικής υπηρεσίας
Υπεύθυνη Νοσηλευτικής εκπαίδευσης
ΓΝΑ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

24th

Ετήσιο Συνέδριο Συνεργάζομαι
Ιατρική Εκπαίδευση
Νοσοκομείο «Ο Ευαγγελισμός»

Αθήνα, 18 - 22 Φεβρουαρίου 2019

Δεν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων
με τις παρακάτω χορηγούς εταιρείες:

PFIZER, JANSSEN ONCOLOGY, SOFMEDICA,
NOVARTIS, ABBVIE, MSD, WINMEDICA,
GENESIS, ROCHE, TAKEDA, ASTELLAS,
AMGEN, ANGELINI, ANTISEL, SERVIER,
BRISTOL-MYERS SQUIBB, ABBOTT, GILEAD,
SANDOZ, BIANEΞ, RONTIS, MAVROGENIS,
AENORASIS, SPECIFAR, KARYO

Εισαγωγή

- Η δυσκολία εναρμόνισης νοσηλευτικής θεωρίας & κλινικής πρακτικής είναι ένα από τα μεγαλύτερα διλήμματα στο χώρο της Νοσηλευτικής εκπαίδευσης
- Η εκπαίδευση στο κλινικό περιβάλλον αποτελεί σημαντικό συστατικό του συνόλου της νοσηλευτικής εκπαίδευσης γιατί μετουσιώνει τη γνώση σε πράξη και κλινική αρτιότητα
- Ο νοσηλευτής οφείλει «δια βίου» να διαθέτει αλλά και να διατηρεί επαρκείς γνώσεις & δεξιότητες σε όλη την επαγγελματική του σταδιοδρομία

Εκπαίδευση

- Η εκπαίδευση είναι μια δια βίου διαδικασία
- Από πολλούς θεωρείται ως έμφυτη
 - «πάντες οι άνθρωποι του ειδέναι ορέγονται φύση»
(Αριστοτέλης)
- Και κατά άλλους η ανάγκη αυτή δεν εξαντλείται μέχρι τα βαθιά γεράματα
 - «γηράσκει δ' αεί πολλά διδασκόμενος»

(Σόλων)

Νοσηλευτική εκπαίδευση

«Δια βίου» διεργασία , συνεχούς ανανέωσης
γνώσεων , καλλιέργειας δεξιοτήτων , με στόχο
τη διατήρηση & ανάπτυξη της επιστημονικής και
επαγγελματικής επάρκειας

Ο πληθυσμός δικαιούται να αναμένει από τους πτυχιούχους
νοσηλευτές τη συνεχή διατήρηση
της επαγγελματικής τους επάρκειας.
Ο νοσηλευτής είναι ατομικά υπεύθυνος
για το στόχο αυτό

ANA Foundation Documents

Find the right job for you!

ΠΔ 216/2001 (άρθρο 8. Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας)

careers. ANA believes the registered nurse is individually responsible and accountable for maintaining professional competence. The ANA further believes that it is the nursing profession's responsibility to shape and guide any process for assuring nurse competence. Regulatory agencies define minimal standards for regulation of practice to protect the public. The employer is responsible and accountable to provide an environment conducive to competent practice. Assurance of competence is the shared responsibility of the profession, individual nurses, professional organizations, credentialing and certification entities, regulatory agencies, employers, and other key stakeholders.

Η εκπαίδευση στο χώρο εργασίας

- *On the job training*
- αποτελεί την « καρδιά» της νοσηλευτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης
 - μετουσιώνει τη γνώση σε πράξη και κλινική δεξιότητα
 - αναπτύσσει την κριτική σκέψη
 - διαμορφώνει πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς
 - βελτιώνει την κλινική «αρτιότητα» διασφαλίζοντας την βέλτιστη φροντίδα των ασθενών

Ο κλινικός χώρος ως περιβάλλον μάθησης

- Ένα πολύπλοκο & μη ελεγχόμενο εκπαιδευτικό περιβάλλον
 - Αντιμέτωπο με τον παραδοσιακό εκπαιδευτικό χώρο
 - Έχει στοιχεία ασυμβίβαστα με τη μάθηση?
 - ✦ (λειτουργικό σύστημα εργασίας, τυποποίηση φροντίδας)
 - ΜΗ προαγωγή γνώσης και κριτικής σκέψης
- Εκπαίδευση σε πραγματικούς ασθενείς
 - Προκαλεί συναισθήματα έντασης, πίεσης , άγχους
 - Έλλειψη αυτοπεποίθησης
 - Ανέφικτες προσδοκίες ?

Ο κλινικός χώρος ως περιβάλλον μάθησης

- Η φύση του επαγγέλματος δεν επιτρέπει τη μάθηση μέσω δοκιμής και λάθους (trial and error)
 - Διατήρηση της ασφάλειας του ασθενούς
- Η εμπειρική μάθηση είναι «**δίκοπο μαχαίρι**» , καθώς η γνώση που αποκτάται «εν κινήσει» μπορεί να είναι ανεκτίμητη αλλάπαλαιωμένη ή και λανθασμένη !

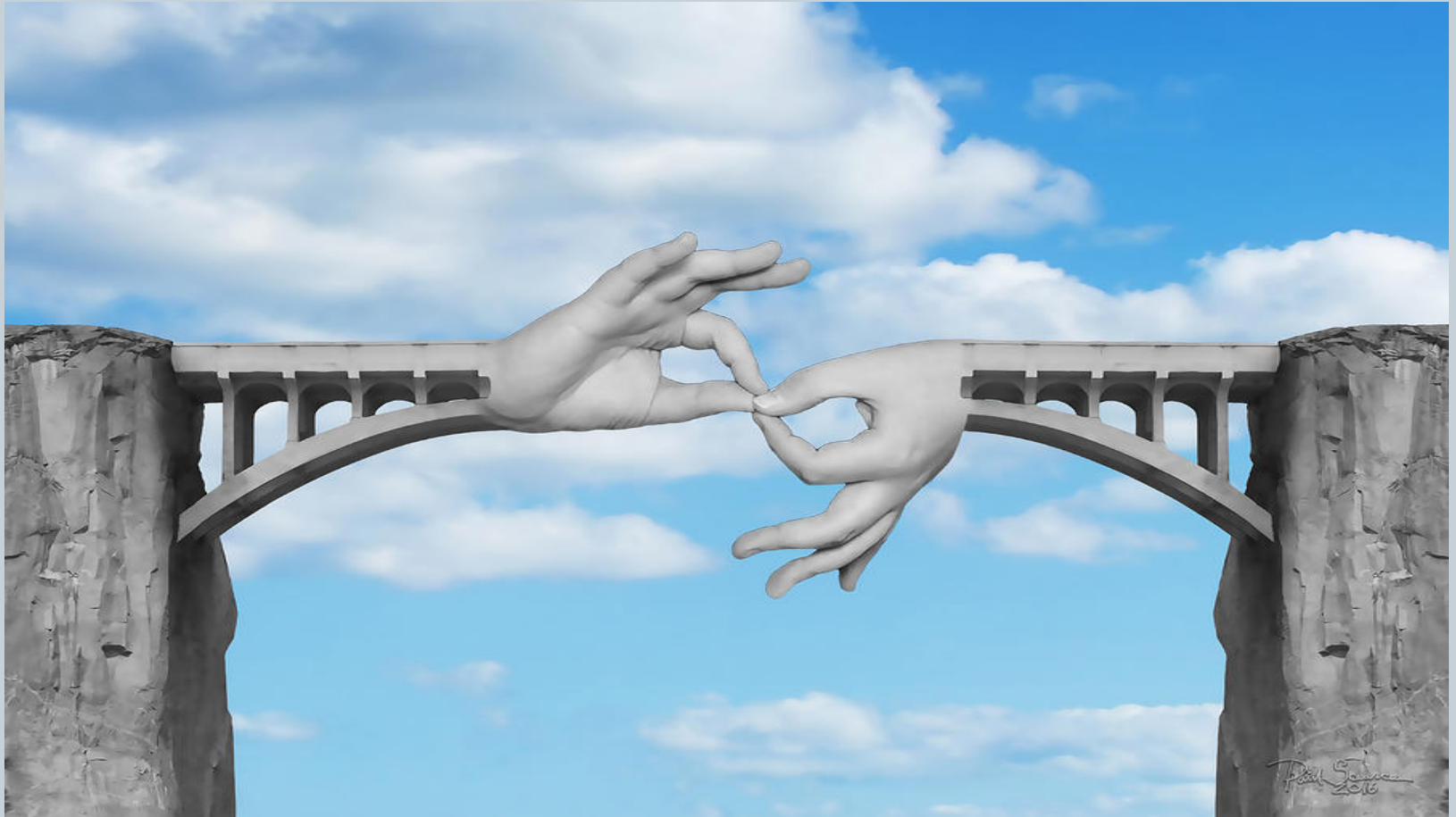

Η έλλειψη εναρμόνισης νοσηλευτικής θεωρίας & κλινικής πρακτικής

Η αναγνώριση της ύπαρξης του χάσματος & οι προσπάθειες γεφύρωσής του χρονολογούνται από το 1960 (ΗΠΙΑ)

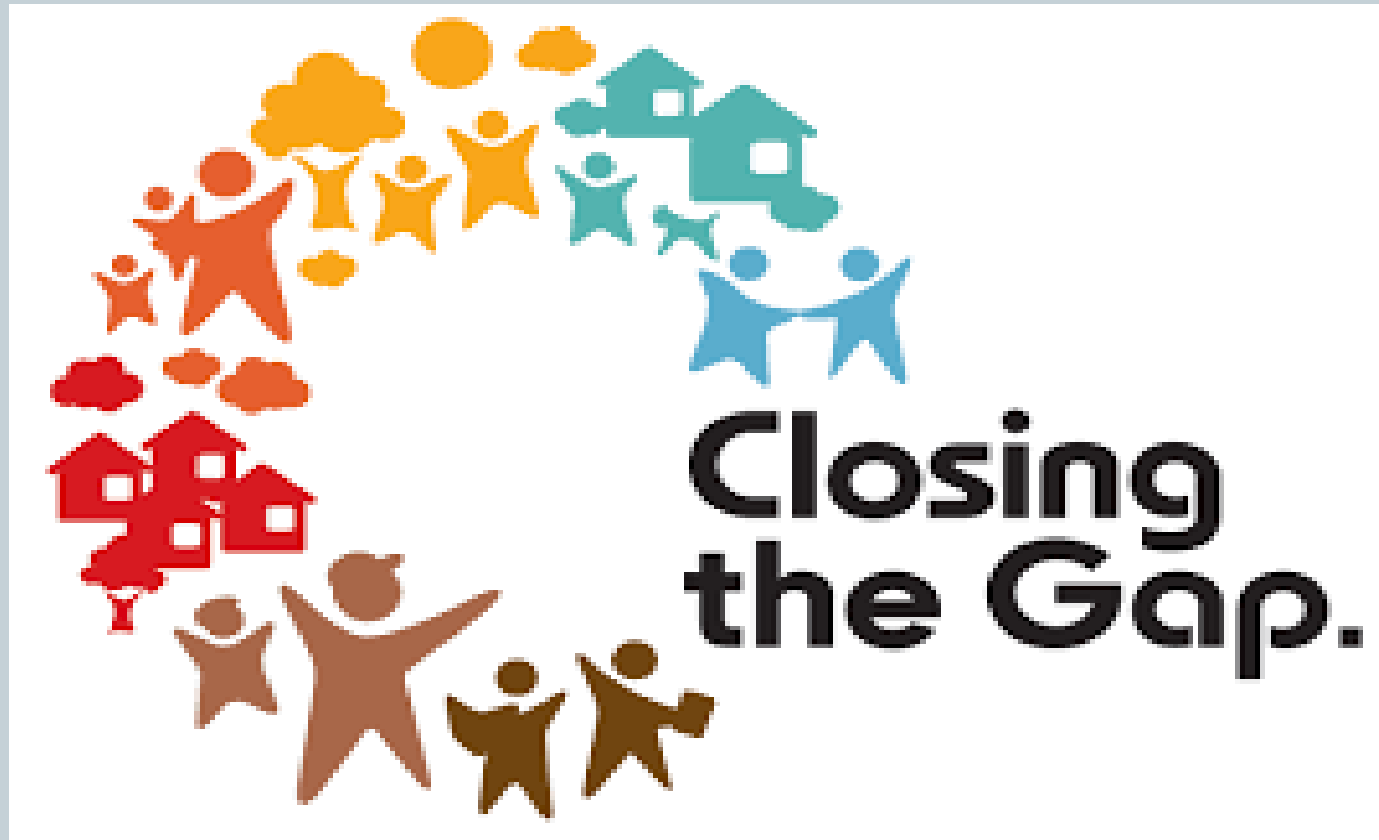
Μέχρι και σήμερα η γεφύρωση του
χάσματος αποτελεί....πρόκληση

Η σύγχρονη έκφραση των προσπαθειών ενοποίησης του χάσματος προβάλλεται στη βιβλιογραφία μέσα από το ρόλο του **κλινικού εκπαιδευτή (ΚΕ)**

Θεωρείται το καταλληλότερο άτομο για τη γεφύρωση του χάσματος
μεταξύ πραγματικότητας του κλινικού χώρου & ιδεαλισμού του
ακαδημαϊκού περιβάλλοντος

Ορισμός ΚΕ ?

Μέντορας ?

Preceptor?

Όχι αυθεντία !!!

Ο εμπνευστής,
συντονιστής,
διευκολυντής, υποκινητής
και καταλύτης της
εκπαιδευτικής διεργασίας, ο
ειδικός, σύμβουλος ?

The Role
of the
Nurse Preceptor

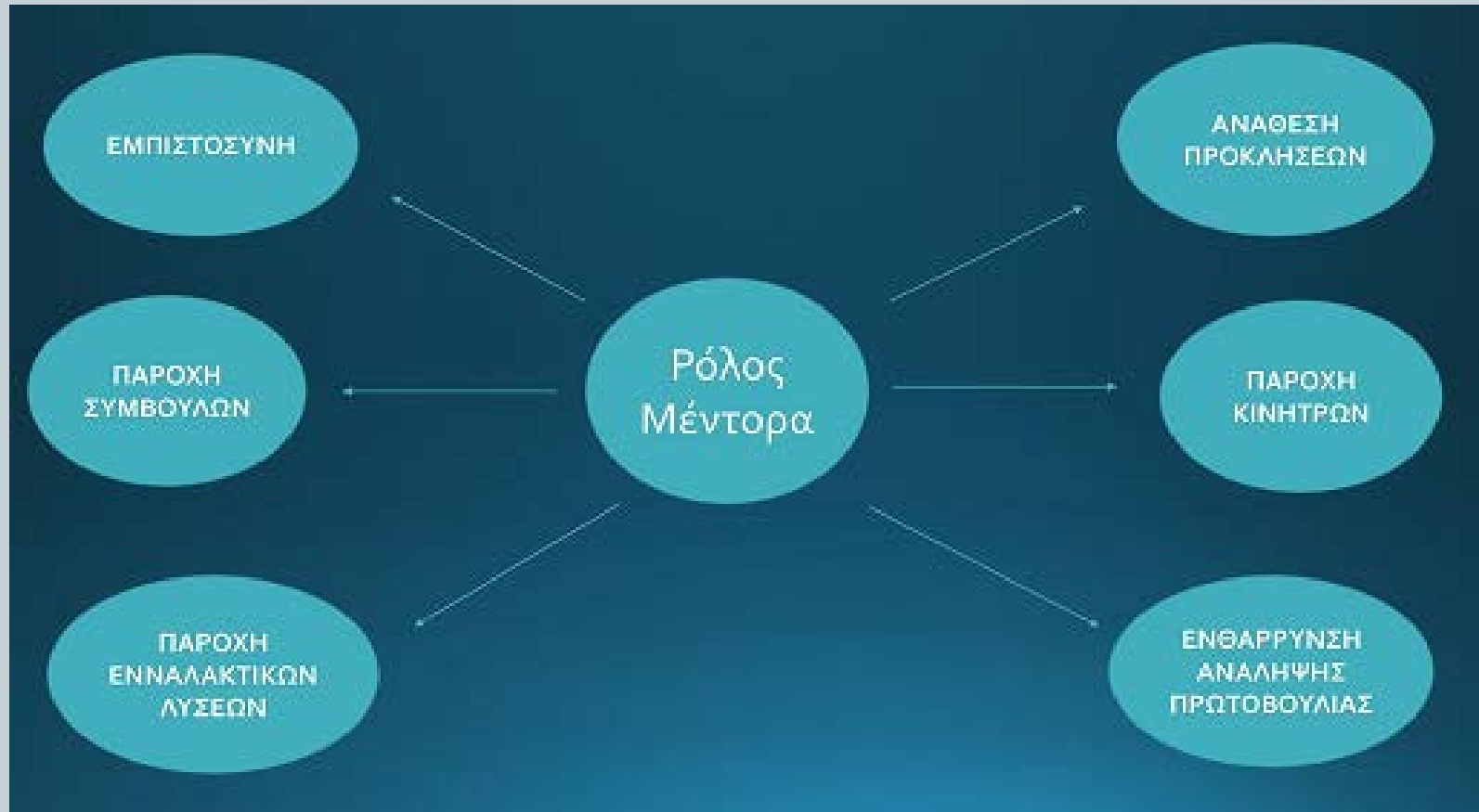
Guest Post

Μέντορας

- Ο Μέντορας περιγράφεται στην Ελληνική μυθολογία ως ο γιος του Ιθακήσιου Άλκιμου, πιστού φίλου του Οδυσσέα
 - στον οποίο άφησε την επίβλεψη του σπιτιού του όταν έφυγε για την Τροία
 - τη μορφή του Μέντορα πήρε η Αθηνά όταν συνόδευσε τον Τηλέμαχο στην Πύλο και ενθάρρυνε τον Οδυσσέα για τη μνηστηροφονία
- Το όνομα του Μέντορα, **έγινε παροιμιώδες ως υποδήλωση «φίλου και συμβούλου»**
- Στη νοσηλευτική εκπαίδευση, ο μέντορας είναι ένας έμπειρος νοσηλευτής του κλινικού χώρου, που βοηθά το φοιτητή ή τον νέο επαγγελματία, σε μια σχέση ενός προς ένα, παρέχοντας ταυτόχρονα **καθοδήγηση & υποστήριξη**

Ο ρόλος του μέντορα.....

.....Πολυδιάστατος

Preceptor

- Σημαίνει «καθηγητής» ή «εκπαιδευτής»
- Έχει τις ρίζες του στην Αγγλία του 15^{ου} αιώνα
- Στη νοσηλευτική βιβλιογραφία εμφανίστηκε το 1975 και ως ιδέα έγινε πολύ δημοφιλής (ΗΠΑ)
- Χρησιμοποιήθηκε για τη διευκόλυνση της προσαρμογής των νεοπροσλαμβανόμενων νοσηλευτών
- Σύντομα υιοθετήθηκε & από τη Νοσηλευτική εκπαίδευση
- Έργο του είναι η διδασκαλία, ο συντονισμός, η επίβλεψη αλλά και η λειτουργία του ως νοσηλευτικό πρότυπο

Κλινικός εκπαιδευτής_preceptor

what are other
words for
preceptor?

mentor, teacher, instructor,
educator, tutor, master, don,
guru, pedagogue, guide

Χαρακτηριστικά ΚΕ

- Απαιτείται συνδυασμός γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων, προσωπικών/ κοινωνικών ικανοτήτων
- **Απαραίτητα προσόντα**
 - Θεωρητική κατάρτιση στη νοσηλευτική επιστήμη
 - Κλινική εμπειρία στο αντικείμενο που στοχεύει η εκπαιδευτική διαδικασία
 - Πιστοποιημένη γνώση και εξοικείωση με τις μεθόδους , τις τεχνικές και τις θεωρίες εκπαίδευσης ενηλίκων

Χαρακτηριστικά προσωπικότητας

- Ικανότητα έκφρασης και μετάδοσης της γνώσης
- Ερευνητικό πνεύμα
- Ανοιχτό μυαλό
- Δύναμη να παρακινεί το ενδιαφέρον
- Ικανότητα χειρισμού δύσκολων ατόμων και διαχείρισης συγκρούσεων
- Συνεργατικότητα
- Να τυγχάνει ευρύτερης αποδοχής

«Ιδανικός» κλινικός εκπαιδευτής ?

- «Κανένας δεν μπορεί να συγκριθεί με τον έμπειρο νοσηλευτή του τμήματος,
- ο οποίος φυσικά διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα, έχει θεωρητική κατάρτιση, κλινική εμπειρία, ικανότητα έκφρασης και μετάδοσης της νοσηλευτικής γνώσης, δύναμη να παρακινεί το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου και ερευνητικό πνεύμα.
- Σήμερα, το καλύτερο για την κλινική εκπαίδευση είναι ο Θεσμός του κλινικού εκπαιδευτή»

«Ιδανικός» κλινικός εκπαιδευτής ?

- επικοινωνιακός,
- προσαρμοστικός,
- συνεπής,
- οργανωτικός,
- μεθοδικός,
- ενθαρρυντικός

Ο ρόλος του ΚΕ

Δάσκαλος και «διευκολυντής» της μάθησης

Επικεντρώνεται κυρίως

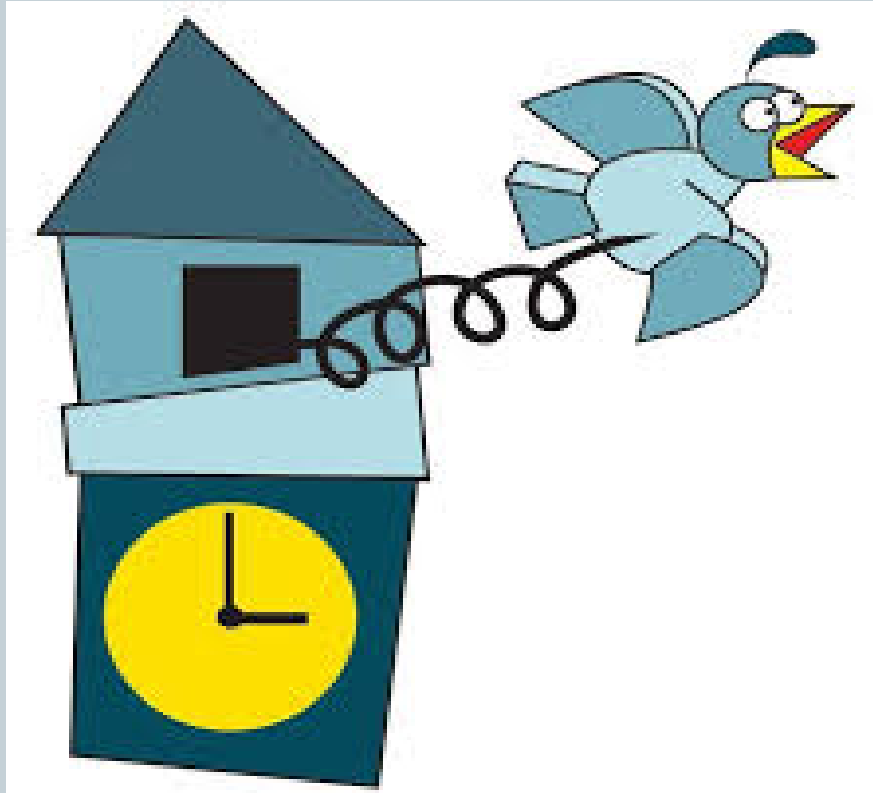
- Στη διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών
- Στον καθορισμό των αντικειμενικών σκοπών εκπαίδευσης
- Στην επιλογή της κατάλληλης εκπαιδευτικής μεθόδου
- Στη συνεχή παρακολούθηση του βαθμού «συμμόρφωσης»
- Στην αξιολόγηση & ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Στη διαμόρφωση συνθηκών και «κλίματος» για την εφαρμογή των αλλαγών
- Στην προώθηση της Νοσηλευτικής βασισμένης σε ενδείξεις

Ανάγκη για εκπαίδευση?

- Υπάρχον προσωπικό
 - Ανανέωση/εμπλουτισμός γνώσεων
- Νεοπροσλαμβανόμενο, χωρίς σχετική εμπειρία προσωπικό
- Μετακινούμενο προσωπικό από τον ίδιο ή διαφορετικό φορέα
- Μετακινούμενο μεταξύ ομοειδών τμημάτων νοσηλευτικό προσωπικό
- Ειδικευόμενοι
- Φοιτητές

Ο Θεσμός του κλινικού εκπαιδευτή

«Ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη»

Ο Θεσμός του κλινικού εκπαιδευτή

Η καθιέρωση του αποτελεί το κλειδί για το μέλλον της
νοσηλευτικής κλινικής εκπαίδευσης

ΗΠΑ 1975!!!!!!! αποδεκτός πλέον από όλα τα σύγχρονα
νοσηλευτικά κέντρα σε ΗΠΑ & Ευρώπη

Ο Θεσμός του κλινικού εκπαιδευτή

- Προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή του αποτελεί
- Το οργανωτικό πλαίσιο
- Η παρουσία δικτύου έμπειρων & ικανών ΚΕ
- Η δομή και ο σχεδιασμός προγραμμάτων
- Η αδιάλειπτη υποστήριξη
 - Ηθική υποστήριξη , πρακτική διευκόλυνση & παρακίνηση σε όλα τα επίπεδα Διοίκησης
- Επαρκής νοσηλευτική στελέχωση

Ο Θεσμός του ΚΕ αποσκοπεί

- 1. Στην συνεχιζόμενη εκπαίδευση
 - μέσω της δημιουργίας δικτύου ατόμων που μπορούν να μεταδίδουν τη γνώση και να επικαιροποιούν την πρακτική

Ο Θεσμός του ΚΕ αποσκοπεί

- 2. Στη βελτίωση της ποιότητας & της ασφάλειας της παρεχόμενης φροντίδας
 - Εμπλουτισμός των υπαρχουσών γνώσεων & δεξιοτήτων
 - Ανάπτυξης νέων
 - Μείωση του χρόνου προσαρμογής /άγχους για την ανάληψη καθηκόντων
 - Εκπαίδευση ειδικευομένων νοσηλευτών /φοιτητών
 - ✦ Μέσω επίδειξης δεξιοτήτων αλλά και θεωρητικής τεκμηρίωσης της κλινικής πρακτικής

Προσδοκώμενα οφέλη

- Ενίσχυση της επαγγελματικής αυτοπεποίθησης & αυτονομίας με αποτέλεσμα **την ενδυνάμωση** των νοσηλευτών
- Δημιουργία εκπαιδευτικής & ερευνητικής κουλτούρας μέσα στο κλινικό περιβάλλον
 - Προαγωγή της έρευνας
 - Εφαρμογή και αξιολόγηση πρωτοκόλλων κλινικής πρακτικής
- Επαγγελματική αναγνώριση & προσωπική ικανοποίηση
- Εποικοδομητική μάθηση και επαγγελματική κοινωνικοποίηση φοιτητών

Συμπεράσματα

- Μέσα περιβάλλοντος ΕΚΠΑ
- Η πρόταση εναρμονισμένη
- Ο βέλτιστος
- την π
- την

αιτητικό

σης και

ει

ίας

ντίδας

«Τρία πράγματα
χρειάζονται για την
εκπαίδευση:
η φύση, η μάθηση και
η άσκηση »

Αριστοτέλης

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Nurses for a Healthier Tomorrow. (2008). *Nurse educator career profile*. Accessed May 2 2012, available at
 - www.nursesource.org/nurse_educator.html
- Tony Paterniti. *The successful nurse preceptor*. Published on May 2006. Accessed on April 12 2012, available at: <http://hypnosisdfw.com>
- RCH Nursing Preceptorship Model (2011). Accessed on March 12 2012, available at: <http://www.rch.org.au>
- Εθνικός Σύνδεσμος Νοσηλευτών Ελλάδος (ΕΣΝΕ), Συμπεράσματα 2ης ημερίδας τομέα εκπαίδευσης, 24/01/2004. Ανάκτηση 22 Μαρτίου 2012 διαθέσιμο στο: <http://www.esne.gr>
- Κοτζαμπασάκη Στέλλα. Μοντέλα κλινικής νοσηλευτικής εκπαίδευσης. Εξέλιξη και επιδράσεις στη μάθηση των φοιτητών της νοσηλευτικής. *ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ* 2006, 45(3): 1315-1325
- <https://www.eoppep.gr>
- <https://elearningekpa.gr>